

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrletno 80 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice, hāt. 5. — Deležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobé se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr.

Rokopisil se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slov. poslanci in njih delovanje.

III. Ker smo o četrtri točki programa, o politični upravi že poročali skupno pri drugej, s katero se je spojila, namreč pri razpravi o pravosodji, preostane nam še samo poročati o zadnji točki, o slovenskem časopisju. Želelo se je pač govoriti obširneje tudi o tej važni točki, a razprave o prvih točkah vzele so toliko časa, da se je le na kratko mogla obravnavati ta točka. Poročevalec je bil poslanec g. Ivan Hribar. Razgovarjalo se je o razmerah, v katerih ima pač težavno stališče naše novinarstvo, katero mnogokrat zapade v plen objektivnemu postopanju, t. j. da list zapleni c. kr. gospôda, ako se ji vidi, da v njem ni kaj prav. Sklenila se je naslednja resolucija:

„Zbrani slovenski in istersko hrvaški poslanci spoznavajo za potrebno, da se preustroji objektivno postopanje v tiskovnih zadevah in obda z garancijami, da njegova uporaba ne bode, kakor je bila doslej, pogubna svobodnemu tisku, v obče ter slovenskemu in hrvaškemu posebej“.

Kako imajo trpeti posebno v Ljubljani in še more biti več kje drugje, pod težo objektivnega postopanja, to dobro vedó čitatelji naši in čitatelji drugih slovenskih časopisov. V prvi vrsti želeli bi tedaj pač mi, da se poslancem našim posreči v tej zadevi kaj doseči. Mnogo bi lahko in prav radi spregovorili o tem kočljivem vprašanji, ali prepuščamo to raje poslancem našim. Menda se bode vendar našel med našimi državnimi poslanci kdo, ki bode spregovoril besedo v našo obrambo. Hvaležni mu bomo ne samo mi, nego gotovo vse čitajoče slovensko občinstvo. Več o tem predmetu govoriti, nam, žal, ni mogoče.

Shod končal se je po tretji uri, ko je zborovanje trajalo nepretrgoma nad pet ur. S tem bi bili končali v glavnih potezah poročilo o shodu. Zvedeli smo namreč samo to, kar se je potrebno zdelo prijaviti nam, ker pri shodu

samem nismo mogli imeti poročevalca svojega kajti shod bil je zaupen.

Da se je v glavnih vprašanjih po daljnih razgovorih dosegla jedinstvo, in se je shod vršil v lepi slogi, daje nam prijetno nado in poročstvo, da se bode razjasnil tudi naš politični položaj, da bodo zastopniki slovenskega naroda in z njimi hrvaško-isterski, kateri so se polnoštevilno udeležili shoda, postopali složno in česar se hočemo nadejati, tudi odločno, da dosežemo vsaj to, kar se je sklenilo, ker s tem odpravile bi se pač le najbolj pereče krivice, ki se godijo razkosanemu narodu slovenskemu.

Slovensko in istersko hrvaško časopisje, kakor gotovo tudi vse slovensko časopisje avstro-ogersko, bode gotovo živahno in jednoglasno podpiralo delo naših poslancev, kajti vse to, kar se zahteva v omenjenih resolucijah, je tako živa potreba, tako opravičeno, da bi se pač težko mogel najti pošten Slovan, ali tudi le prijatelj Slovanov, kateri bi ne podpisal vseh točk, kar smo jih prijavi. Nahajali se bodo pač med nasprotniki našimi, tega smo preverjeni, ljudje, ki bodo celo ta skromna naša zahtevanja imenovali pretirana ali celo nemogoča. Zato pa se na drugej strani, posebno v vrstah prijateljev naših, gotovo ne bode manjkalo tudi taci, ki bodo trdili, da so bili poslanci naši morda preskromni, ki bodo obžalovali, da se niso postavili na širše, bolj idejalno stališče.

Mi za danes o tem vprašanji ne bodemo razpravljali obširneje, rečemo samo to, da nas je obveselil prvi ta shod poslancev slovensko-hrvaških, kakor nas je veselilo, da se je vršil v lepi slogi. Nadejamo se pa za trdno, da temu prvemu koraku bodo sledili drugi, ako bode nanesa potreba, ter da nam ta shod obrodi zaželenega sadu. Zgodilo se bode pa to le tedaj, če bodo poslanci naši krepko in odločno se držali svojih sklepov, ter vedno in večno zahtevali, da nam ne ostanejo le mrtva črka, ali le prijeten spomin na prvi shod slovenskih in istersko-hrvaških poslancev.

Le ta edinost, katero naglašša poročevalec „Slov. Naroda“ pri gg. poslancih, je v resnici vesela in mi ji želimo, naj jim ostane in se raztegne tudi na njih volilce, na vse slov. ljudstvo. Mi imamo pa še gledé na prihodnje delovanje naših poslancev marsikaj na srci, pač so morebiti govorili na svojem shodu še o marsičem, toda ni jim za to, da bi se izvedelo prej, ko bi po njih načrtu prišlo na vrsto. Upajmo torej, da ne bode njih delovanje brez uspehov. V slogi je moč.

Celje in Savinjska dolina.

V Celji so bili zadnji čas burni dnevi in je marsikateri kmet v okolici rekel, kaj neki dela toliko sovrašтво med precivalci tega mesta.

Kakor je znano, zgubili so „Nemci“ v Celji ali prav za prav slovenski odpadniki, skoro vse trdnjave okoli mesta, ter so Slovenci prišli, tako rekoč že tik do mestnega obzidja in tukaj bijejo sedaj mestni očetje „nemškega“ Celja zadnji srditi boj.

Padla je bila najprej občina Velika Pirešica in je prišla v roke vrlim narodnjakom slovenskim, potem smo zmagali v okolici Celjski in zadnji čas v Škofljivasi, kjer je sedaj prav živahno narodno gibanje. Najhujši vdarec pa je bil za Celjske mogotce zguba okrajnega zastopa in pa, da se je petim slovenskim narodnim okrajnim zastopom Gornjigrad, Sevnica, Šmarje, Šoštanj in Vransko dovolila ustanovitev Južno-štajarske hranilnice in to še celo s sedežem v Celji; kajti s tem smo dobili Slovenci denarni zavod na spodnjem Štajarskem, da ne bode treba nam beračiti več pri Nemcih, oziroma naš prihranjeni denar njim nositi, da oni potem gospodarijo z njim po svoji volji. To vse seveda že silno preseda Rakužem, Valandu, Schmidlnu in kako se ti gospodje imenujejo še dalje, ki so že siti žuljev slovenskega kmeta in mu toraj lahko hrbet obračajo.

Marsikateremu menda boče znano, kako sta se protivila Celjska poslanca dr. Neckermann v deželnem in dr. Foregger v državnem zboru proti osnovanju za nas toliko važnega denarnega zavoda Južno-štajarske hranilnice s sedežem v Celji. Celjski mogotci so toraj dobro vedeli, da držijo kmeta v svojih krempljih tako dolgo, dokler se ta mora pri njih poklanjati in denarja prositi, z ustanovitvijo Južno-štajarske hranilnice v Celji pa smo si pomagali kljubu oviram od strani Celjskih nemčurjev, tudi v tem oziru in sedaj je kmet prost in čisto neodvisen od teh mogočnih gospodov.

Strah, ki so ga občutili ti gospodje pri ustanovitvi Južno-štajarske hranilnice, pa tudi ni bil neopravičen, kajti kako ta denarni zavod napreduje pri vseh zaprekah, ki jih delajo nam neprijazni duhovi, kaže to, da je od otvor-

jenja zavoda, to je od 24. julija 1889 do 31. julija tega leta, toraj nekaj čez eno leto, tam se naložilo denarja 601.775 gld. 63¹/₂ kr. in kmetom izposodilo 372.385 gld. ter da ima v tem času denarnega prometa za 1,878.314 gld. 43 kr. gotovo lepo število. Posebno hvale vredno je to, da ta zavod pri dobavljanju posojila od kmeta ne zahteva nove cenitve zemljišč, s čemer se prihrani mnogo stroškov, ampak se poslužuje mesto cenitve zemljiško posestnih pol pri odmerjenju vrednosti zemljišča. Potrebno pa je in dolžni smo, da podpiramo ta zavod, kolikor je mogoče in vsikdar odločno zahtevamo pri zapuščinskih razpravah in v drugih slučajih, da se naš denar naloži v našem slovenskem denarnem zavodu, v Južno-štajarski hranilnici v Celji.

Prišel je toraj čas, da mi enkrat pokažemo hrbet onim, ki nas sovražijo in psujejo, ter se držimo gesla „svoji k svojim“ in to bi bilo želeti posebno od onih iz Savinjske doline, ki kupujejo robo na veliko v Celji in potem doma razprodajo. Če bomo se tega držali in nehali denar nositi našim nasprotnikom, naj se nam tudi dobrikajo v svojih štacunah, potem bodo ti gotovo nehali svoje pomočnike in posle ščuvati na nas Slovence, da nas naj napadajo, kakor se je to godilo zadnji čas in bodo kmalu videli, da tako jim ni obstanka niti v njihovem „nemškem“ Celju samem. Če bodo pri njih kupovali samo Nemci, bodo ti imeli čas podboja podpirati in roke križem držati.

Potrebno je toraj in skrajni čas, da se mi kmetje tudi v tem oziru vzdramimo in ne podpiramo svojega lastnega nasprotnika in sovražnika in zaničevalca naroda našega, ker to je največji narodni greh, saj imamo, hvala Bogu, že narodne trgovce, kakor Vanič, Matič, Hočevvar, Janež, Janič. Kakor se posoja, tako se vrača.

Gospodarske stvari.

Nekaj o vrenji mošta.

(Konec.)

3. Beljakovine. V moštu ni veliko beljakovin ali treba mu jih je za to, da vreje. Ko pa je mošt zavrel, ni jih mu več treba in dobro stori gospodar, če jih odpravi iz vina. Izgodi se pa to po pretakanji in čiščenji, sicer pa postane vino bolno in se skvari. Čisto je vino še le tedaj, ko ni v njem več beljakovin, prej pa ne.

4. Dišečine. Duh in okus pride v vino od trsnih sort, čijih grozdje je dalo vino. Pri izabeli in muškatu prepriča se človek o tem celo lahko. Tvarine pa, ki delajo ta okus, tičijo v koži jagod in ima jih vino tem več v sebi, čem dalje je bil mošt v dotiki z njimi. Duh je se ve, da različen, tako različen, kakor so trte,

iz čijih grozdje je vino. Kdo ne pozna duha, ki ga najde človek v vinu iz rizlinga?

5. Barvila. V koži jagod so tudi barvila ali tvarina, ki daje vinu barvo, višjo ali nižjo. Izprva so te tvarine zelenkaste, pozneje pa so rmenе, samo v črnini je barvilo iz začetka modro, pozneje pa rdeče in to zato, ker pride v dotiko s kislinami.

6. Mineralij, posebno kalija in fosforove kisline, je več ali manj v vsacem moštu. Tudi duh in okus po prsti prihaja od tod, ker so mineralične tvarine v moštu, vzete iz prsti, v kateri se nahaja gorica.

7. Voda. Največ se nahaja v moštu vode, včasih je je 75 ali še več procentov, t. j. v 100 kilogramih mošta je po 75 ali več kilogramov vode. Zato pa je brez potrebe, če se grozdje škropi; vode v moštu ne bode lahko premalo.

Kako se vrši vrenje? Tako le: Ako je dovolj toplo v kleti, razpada sladkor v moštu in nareja se iz njega vinski cvet ali alkohol ter ogljikova kislina. Glavna napaka je po takem to, če se ne skrbi, da je v kleti pripravna toplota; če je pretoplo ali premrzlo v kleti, ne razkrajja se sladkor po pravilu in mošt ne more preiti v vino, kakor to zahteva njegova narava. Tudi to je krivo, če je posoda, v kateri je mošt, preveč polna ali če zunanji veter lahko pristopi do nje. Ako je namreč toplote premalo, vreje mošt preveč po času in torej nepopolno; zato pa vreje potlej vino in sicer po več let. Razumeje se, da tako vino ni veliko vredno ter ni zanesljivo, večkrat je tako kalno in loti se ga rada vsakatera vinska bolezen. Jako je skrbeti, da ima mošt pravo toploto in sicer je najbolje, če je v kleti 15 do 20° R., torej taka, kakor jo imamo radi v hiši, v kateri živimo. Ako je več toplote, kar ni ravno lahko, nareja se osetova kislina ter se v par dnevih popolnem preneha vrenje. Mošt pa nima v sebi vselej tolike toplote in mu je moramo dati, če je sam nima, to pa s tem, da se v kletikuri, se ve, da ne preveč in ne tako, da je zdaj vroče v njej, zdaj pa sopet hladno. Toplota mora biti vselej, kar največ mogoče, enaka. V časih kaže, da se v lonci nekaj mošta zagreje in potem vlije v posodo, v katerem imamo mošt, ki bi radi, da vreje.

Velika napaka pa je to, da se napolni sod do vrha in se mu potem še doliva, ako je vrenje vrglo nekaj iz njega. Pravijo sicer, da je dobro, če mošt izmeče sodrgo, to pa ni resnica. Vino izgubi pri tem mnogo snovi, ki mu jih je treba in zato oslabi. Zraka pride tudi preveč v mošt in zato pozneje vino rado cika; posoda se ogrdi in ker se ne osnaži hitro in redko po polnem, zato se nareja pozneje rada plesnoba; vrhu tega pa še se izgubi vina in to brez potrebe. Nauk iz tega je toraj ta, da se naj ne napolni posoda preveč, ne do vrha. Pilke mo-

raš pokriti, da se ogljikova kislina pusti iz posode, zraka pa vendar ne pride preveč vanjo. Če se pa ravna prav, zavreje mošt dobro in droži vležejo na dno, pri prvem pretakanji pa se odpravijo iz vina.

Sejmovi. Dne 26. oktobra na Bizeljskem in dne 27. oktobra v Ribnici na Pohorji. Dne 28. oktobra pri sv. Juriji na j. ž., na Muti, pri sv. Tomaži tik Velike nedelje, v Cmureku in Slov. Bistrici. Dne 29. oktobra v Koprivnici.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Okrajna cesta in Majšperški breg.) Že nad dvajsti let se ugiblje vprašanje, ali bi se naj okrajna cesta čez Majšperski breg preložila in kako. Več načrtov se je v teku let predložilo, pa do izpeljave ni prišlo, ker se interesenti niso mogli zjediniti o načrtu, po katerem bi se delo izpeljalo. Sedanjí okrajni zastop se je odločil za zadnji načrt, akoravno tudi s tem niso vsi interesenti zadovoljni, videč, da se vsem željam nikakor ne more ustreči in da se delo sicer spet zavleče! V spomladi bil je deželni inženjer v Majšpergu ter se je sporazumel z onimi posestniki, kateri bodo dali zemljo za novo cesto. Vsi akti so se odposlali na deželni odbor v Gradec. Na prošnjo okrajnega odbora, da pošljejo inženerja, kateri naj zemljo odmeri in delo vodi, odgovorili so, da se bode delo začelo meseca avgusta ali septembra t. l. Pozneje je okrajni odbor svojo prošnjo ustmeno in pismeno ponovil. Nazadnje dobil je odgovor od dež. odbora dne 8. okt. t. l. pod števil. 18816. V tem odgovoru pravi, da je letos deželni stavbinski urad (Landesbauamt) z nujnim delom tako obložen, da ne more nobenega uradnika v Majšperg poslati, da pa bode drugo leto, ko bode mogoče delo začeti, to storil. Če bode vreme ugodno, bode se delo v spomladi začelo in bode še pred jesenjo gotovo. Potr-pimo še pol leta, saj že nad 20 let čakamo, ker je pričakovati, da se bode teško pričakovano delo vendar enkrat začelo in tudi zgotovilo! Ker bode dežela tudi k stroškom pomagala, hoče po svojem inženjerji delo začeti, voditi in nadzorovati. Mislimo, da to ne bode okraju v kvar.

Hv.

Od sv. Antona na Pohorji. (Cerkev, blagoslovljenje kapelice, šola.) Nehoté se nam vsiljujejo misli, kako veselo je vendar v fari, kadar imajo svojega dušnega pastirja in pridnega učitelja. To smo se prepričali in zelo občutili lansko leto, ko nekaj časa nismo imeli svojega dušnega pastirja. Kako žalostno je takrat bilo; po drugih farah smo okoli letali ob nedeljah in praznikih; polovica prebivalcev jih je celo doma ostajala, ker je namreč na vse kraje zelo daleč. Kako žalostno je vendar to!

Letos pa smo, hvala Bogu, tako srečni, da imamo svojega dušnega pastirja, in vrh tega še tako odličnega, da smemo Antončani ponosni biti. Koliko se je že letos pri cerkvi popravilo, in še se popravlja! In vse to na prizadevanje našega visokočastitega gospoda župnika Franca Slaviča, ki tako vrlo za olepšanje božje hiše, za časni in večni blagor svojih ovčic skrbi. Ali tudi naši pridni farmani v božjo čast radi kaj storijo. — Nedavno, to je bilo v nedeljo dne 7. septembra t. l. so blagoslovili naš prečastiti gospod župnik prezalo kapelico — na mestu starega križa — katero je v čast „Lurški Materi Božji“ na svojem domu dal sezidati tukajšnji najbližnji, zelo pridni in pošteni posestnik, krčmar, tudi večletni, ljubeznjivi obč. predstojnik Franc Mravljak, po domačem „Tkavec“. Preč. gospod župnik so umeli celo slovesnost z besedo, z djanjem in s petjem tako veselo napraviti, da so se otrinjale solze vsem navzočim, posebno pa je izvrstna pridiga mogočno ganila srca naša. Presrčna hvala našemu visokočastitemu gospodu župniku za njih trud. Naš obč. predstojnik je pokazal, da ima um in srce za kaj višega; on ve, da so „dobra dela“ naš najboljši prijatelj, katera gredo za človekom do sodnega stola. Bog daj mnogo takih županov! Bog pa še nekaj daj; namreč da bi naši farmani še tako pridni bili, da bi šolsko poslopje dali malo razširiti in popraviti; kajti učencev je pri nas jako veliko, šolska soba pa je tako tesna, da sedežev deklet ni moči od sedežev dečkov ločiti. Upati hočemo, da se bode tudi na to stran nekaj storilo, v kar pomozi Bog!

Iz Celovca. (Shod in Einspierrezeva slavnost.) „Katoliško-politično in gospodarsko društvo za Slovence na Koroškem“ napravi, da vstreže vsestranskej želji, v sredo dne 26. novembra t. l. v veliki dvorani hotela „pri Sandwirthu“ v Celovcu izvanredni shod, združen z veliko slavnostjo na čast in v spomin ranjkemu našemu slavnemu in nepozabljivemu prvoborniku Andreju Einspielerju. Natanjčni program naznanil se bode svojedobno po časnikih in tiskanih plakatih. Pričetek shodu bode ob 1/2 3. uri popoludne, slavnosti ob ob 1/2 7. uri zvečer. Prepričani smo, da bode vsak zaveden koroški Slovenec ta ukrep našega slovenskega političnega društva z veseljem pozdravil in nadejamo se, da bode vsak po svojih močeh tudi rad pripomogel k uresničenju te lepe ideje. Pri tej priliki prosimo vse rodoljube po deželi, da blagovolijo že sedaj na delati, da se nameravanega shoda in slavnosti prav mnogo Slovencev in Slovenk udeleži. Iz Ljubljane povabilo je društvo vrle čitalniške pevce, kateri so nam ostali od zadnje slavnosti, ki se je vršila pred letom v Celovcu, v najboljšem spominu, kajti napravili so nam s svojim lepim petjem in ko-

mično opereto „Vinska poskušnja“ prav mnogo veselja. Kakor čujemo, so že obljubili, da hoté pri tej izredni slavnosti rade volje sodelovati. Tako bomo imeli tedaj zopet enkrat priliko, biti med svojimi, veseliti se prav po domače in občudovati lepo slovensko petje. Na svidenje!

Iz Skomarij nad Zrečami. (Cerkvena slavnost.) Pretečene dni se je vršila v naših hribih kaj lepa svečanost. V sredo, 8. okt. t. l. smo vsprejeli svojega novega dušnega pastirja za naše kraje z izredno slovesnostjo. Na meji naše župnije smo vlč. g. Josipa Muha pričakovali vsi občinski in šolski odborniki. Blizu šolskega poslopja je bil postavljen slavolok z napisom: Dobro došli! Tukaj je čakala vsa šolska mladina in mnogo drugih faranov. Kotnikova hčerka je z ginljivimi besedami pozdravila v imenu svojih součencev in součenk gospoda župnika ter jim podala lep šopek planinskih cvetlic. S križem na čelu smo se potem podali, moleč sv. rožni venec, v procesiji s šolsko bendero v cerkev, kjer so nam po opravljenih litanijah dali gosp. župnik sv. blagoslov. Blizu farne cerkve je stal drugi slavolok z napisom; Hvaljen bodi Jezus Kristus. Naše gore pa so daleč na okrog glasno odmevale od pokanja topičev in vesele godbe. Z zvonika in drugih poslopij vihrale so razne zastave, cesarska, papeževa, štajerska in slovenska. V nedeljo dne 12. oktobra pa so došli k nam trije sosedni gg. župniki: Št. Jungerški, Zreski in Vitanjski. Poslednji so nam slovesno predstavili našega dušnega pastirja ter razložili dolžnosti, katere vežejo dušnega pastirja na njegove ovčice in verne kristjane na njihovega pastirja. Našemu gosp. župniku pa želimo, naj prav mnogo, mnogo let med nami srečno pastirujejo ter naše v narodnih zadevah še tako zaspano ljudstvo vzbujajo, da se vendar enkrat otrese nesrečnih spon, v katere je bilo okovano do zdaj.

Vodovnik mlajši.

Iz Gomilskega pri Vranskem. (Konec prepiru!*) Kako po nepotrebem se dela razkolništvo med slovenskim narodom po takozvanih narodnjacih samih, kaže med drugimi tudi sledeči slučaj: Po vsem narodna kmečka občina Gomilska imenovala je gospoda Karola Trtnika c. kr. okr. sodnika na Vranskem svojim častnim občanom iz hvaležnosti za to, ker si je imenovani gospod sodnik, kakor je tukaj v obče znano, vedno na vso moč prizadeval, da obvaruje nas kmete nepotrebnihi poti in plačil in z mirnimi poravnjavami odvrča nam pogubonosne pravde. In glejte, kako se ta opravičeni korak na vse mogoče načine smeši v slovenskem šalji-

*) Neradi damo besedo komu za prepir in šlo je zato že več dopisov v naš koš, vendar pa jo damo še temu dopisu, ker razjasnjuje, kakor sodimo, vir prepirov in za to upamo, da napravi tudi mir. G. dopisnik pa nam naj oprostí, da smo mu pristigli dopis, Ured.

vem (?) listu „Brus“ št. 16 t. l. V podobi telegramov se neko človeče iz „Gomilske“, po pravem iz Št. Jurja, tako neukretno roga nad tem imenovanjem, da je v istini smešno, pa ne zaradi stvari, katero razpravlja, temveč zaradi same neukretnosti dopisunove in njegovega pomagaja. In če bi tudi to imenovanje ne bilo umestno, zakaj se pa ni kritikovalo že ob svojem času, ko je bil g. Trtnik pred tremi leti imenovan častnim občanom od občin Polzela in Braslovče? Občina Gomilska torej ni prva storila tega koraka in če bi ga bila, smela bi se tem bolj ponašati. Ona tudi ni odgovorna nikomur za to, koga in zakaj ga naj imenuje svojim častnim občanom, najmanj pa takšnim pritlikovcem, kakor je „Brusov“ dopisnik. Mi zaupamo in smo hvaležni taistemu, kateri nas brani pred grdimi oderuhi in kmečkimi pijavkami. Takšen branitelj je po našem lastnem prepričanju okrajni sodnik, g. Trtnik kot pravi mož na svojem mestu; zatoraj smo mu tudi hoteli izkazati zasluženo čast. Ali Brusov dopisnik ima nekaj družega na srci: rad bi se maščeval nad občino Gomilsko zaradi neke pravde zoper občino „Grajska ves“, pa naj se potolaži; izid te pravde izve v kratkem. O te ptičke, ki visoko letajo, poznamo jih dobro po perji! Ni čudo, da tudi Št. Jurski kaplan toliko obrekovanja trpi, če svari svoje še zdrave farane pred pohujšljivimi berili. Nekateri ljudje se vtikajo v vsako reč, katera jim nič ni mar, samo da netijo domače prepire. In lahko, da se jim godi kedaj, kakor dopisniku „Brusa“, ki se tako nesrečno norčuje nad družimi. Naj le pazi, da na vse zadržne sam ne ostane na cedilu. Na svidenje!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Da utegne sedanja vlada v kratkem vzeti slovo, to se dozdeva nekaterim listom verjetno in sicer za to, ker je grof Taaffe bil uni den dalje časa pri Nj. veličanstvu. To jim je znamenje, da ne vživa več zaupanja. No nam pa se zdi, da je na robe prav. — V dež. zboru na Dunaji je brž najimenitniše vprašanje, kako da se naj združijo predmestja z mestom v eno občino; da se združijo, toliko pa je že gotovo. — Služebniki pri konjski železnici so v nedeljo blizo vsi odrekli delo in zato stoji železnica te dni na veliko veselje fijakarjev. Le-ti imajo sedaj veliko zaslužka. Doslej pa je še sicer vse mirno pri železnici. — V štajarskem dež. zboru je letos liberalna večina vendar-le volila v 4 odseke naše slov. poslance, v vsacem po enega. Kakor slišimo, pa je bilo to bolj po naključju, kakor pa liberalcem po volji. — Pri volitvi drž. poslanca v Feldbach-Radgonskem okraju imajo tudi liberalci svojega kandidata ali nima

upanja, da premaga konservativca, barona Morseyja. — Nekaj občin okoli Celovca želi se združiti z mestno občino in skorej ni dvoma, da jim dež. zbor privoli v to. Težko pa, če znajo, kaj čerjo, kajti čaka jih še višjih stroškov, pa skorej nobenih koristi. — Slov. volilci v Celovškem okraju se ne vdaležijo volitve dež. poslanca na mesto pok. Seebacherja. Bode tokrat menda že najbolje. — Dobi-li bela Ljubljana posebno višjo šolo za deklice ali pa ostane pri tej čč. sester uršulink, o tem sklepa letos dež. zbor kranjski. Ne zna se, kak da bode na konci sklep v zboru. — Letni račun kmetijske šole na Grmu za lansko leto ni gg. poslancem čisto po godu, ker je bilo več stroškov, kakor so jih pričakovali. No, to je pač blizo pri vsaki taciš šol. — V dež. zboru za Primorje je blizo enako število slov. in ital. poslancev, vendar pa je osoda italijanski gospôdi mila ter je iz nje dež. glavar pa tudi vsi načelniki v raznih odsekih so pristni Italijani. — V Trstu se snuje veliko slovansko pevsko društvo ter se pravi, da je to srečna misel, kajti petje gladi pot do narodne zavesti. — Deputaciji mesta, ki je bila te dni na Dunaji, je rekel grof Taaffe za slovo, „naj goji mesto vedno čut ljubezni do naše vladarske rodbine“. Ta opominj je bil pri tej gospôdi prav na svojem mestu. — Okoli Zadra v Dalmaciji so imeli v nedeljo bojda cele tri ure točo, nekaj, kar se nam ne zdi verjetno, vsaj pri nas opravi ona svoje delo že v 10 minotah. — Da škof Strossmayer v Djakovu ne uživa ljubezni pri Madjarih, to je znano ali da bi je tudi c. kr. častniki ne smeli imeti, to je po naših mislih pa preveč in vendar terja to, kakor se bere, madj. gospôda. — Na Ogerskem živi veliko judov, nekaj je celo prav bogatih in ti bi se radi ženili v plemenite madjarske rodbine ali kakor so sedaj še postave, to ni mogoče in zato silijo vlado, naj upelje novo postavo in z njo civilni zakon. Ali jim v godi vlada, to še je doslej dvomljivo, toda pri ogerski vladi je veliko mogoče in tudi taka postava ni pri njej nemogoča.

Vnanje države. Papež Leon XIII. so izdali te posebno okrožnico do italijanskih škofov ter razkrivajo v njej „mračno“ delovanje ital. vlade in framasonov proti katoliški cerkvi. — Uboštvo kaže po Italiji svoja suha rebra v tem, ko se našim laškimi iredentovcem godi jako dobro. Po novih izkazih nima v Lombardiji 100.000, v Piemontu 60.000, v Romanji 150.000 delalcev zaslužka in Bog zna, koliko še jih po drugih krajih strada kruha. — V Barceloni, mestu v Španiji, so imeli katol. veljaki shod ter so pri tem ostro govorili zoper „ital. roparje“ nasproti sv. očetu. Tacih besed pa ne poslušja Crispi rad ter je zahteval od španske vlade zadoščenje. Le-ta je to neki tudi že sto-

rila. — Francoska republika ima v svojem drž. računu precej veliko primanjkljaja. To pri takem gospodarjenju sicer ni čudno, toda boli pa vendar le plačevalce davkov, če tičijo tudi v republikaski koži. — Angleška vlada pogaja se na novo z Italijo gledé na meje v Sudanu, kjer ste si prišli navskriž. Ni dvoma, da se boste poravnali brez težave. — V Brüsselu, mestu v Belgiji, so dijaki na vseučilišči razgrajali, ne da bi imeli zato uzroka. Čudno, da jih niso pozaprli, dokler še je bilo časa za to! — Vsa je podoba, da odpravi drž. zbor v Berlinu postavo, ki ne dovoli oo. jezuitom imeti samostanov po Nemčiji, vendar pa ne bode to brez hrupa mogoče, čemu pa bi bila potlej nemštvo in liberalizem! — Pravi se, da se snideta nemški kancelar Caprivi in pa italijanski minister Crispi konci tega meseca v Neapolji. Čemu jima bode to? — Da Rusija išče zaveznikov, to je jasno, toda težko, če si ga zbere pri francoski republiki, kajti že samo ime: republika in pa ruski car ne gresta nič kaj v kupe. — Bolgarija je sklenila z našo državo trgovinsko pogodbo do leta 1892, na korist bode brž obema. — Iz Srbije smejo poslej svinje prodajati na Ogersko in pripelje se jih sedaj po več, kakor 100.000 iz cele državice. — Da ruski carevič ne pride k turskemu sultanu to jesen več v gostje, to je sedaj že gotovo in krivo je tega bojda to, da je sultan privolil zoper voljo Rusije v to, da se napravijo v Bolgariji tri nove škofije. Rusom so le-te že ne ljube, ker nimajo poslej tam nič več moči, tudi ne v verskih rečeh. — V Afriki in sicer v deželi Congo, ki je pod belgijsko državo, odpravi se menda do cela sužništvo in so se vse države, ki imajo ondi kaj opravka, zavezale v ta namen. — V New-Orelans, v severni Ameriki, čejo v malih letih postaviti veliko mesto, za katero bode h krati treba 7 cerkev in 8 šol. Denarja imajo za to mesto že 25 milj. dolarjev na kupu. Ali so vam modri ti v novem svetu!

Smešnica 43. „Milostiva“, vpraša zdravnik bolnico, „milostiva, koliko ste že stari?“ — „Doktor“, čudi se baronica, „ali ne veste, da kaže pri gospah lice njih leta?“ — „Vem“, odvrne doktor, „vem, toda bojim se, da mi jih Vaše kaže preveč“.

Razne stvari.

(Stolna cerkev.) V nedeljo je bilo slovesno posvečevanje stolne cerkve v Mariboru. Sv. opravilo mil. knezoškofa je trajalo od 8. blizo do 12. ure in zatem še je le bila prva sv. meša na novo posvečenem velikem oltarju. Novi oltar je lepo delo in še na stroške pok. knezoškofa.

(Slov. čitalnica.) V nedeljo, dne 26. oktobra ima slov. čitalnica v Celji ob 8. uri na večer svoj letni občni zbor in sicer v svojih prostorijah „Hotel Strauss“. Na dnevnem redu je poročilo odbora, volitev odbora in pregledovalcev računov ter slučajni predlogi.

(Ščavniško sadjarsko društvo v Očeslavcih) bo v nedeljo, dne 26. t. m. ob 3. uri popoldan pri g. A. Kreftu zborovalo. Na vzporedu je: 1. Pogled v društveni vrt. 2. Opravki umnega sadjarja v jeseni in po zimi. 3. Razni nasveti. 4. Petje in prosta zabava. K prav obilni udeležbi prijazno vabi Odbor.

(Cerkvena oprava.) Pri čč. šolskih sestrah v Mariboru dobi se naslednje blago za cerkve: 1. rdeče bandero iz svilnega damasta s podobama sv. Antonija Padov. in sv. Alojzija, 2^{1/2} m. dolgo in 2. rdeče bandero iz volnenega damasta 2^{1/2} m. dolgo s podobama M. D. sv. roženvenca in brezmadežnega spočetja — za nizko ceno. 3. Mašni plašči v vsakojakih barvah cerkvenih in po različnih cenah od 30—200 gld. 4. Raznotera „vela“ po 16—60 gld. 5. Razven tega še imajo veliko francoskega blaga za razno cerkv. opravo pa tudi razno cerkv. perilo.

(Südmark.) Da živijo nekateri ljudje radi na stroške drugih, to se vidi sedaj tudi pri društvu „Südmark“. Nek Avrelj Porzer, svoje dni profesor, sedaj pa brez zaslužka, doživlja v novem času od tega društva to, kar mu je potrebno za življenje in zato nosi ime, da je „tajnik društva“.

(Dež. zbor.) Ker je velika nevarnost, da nam trsna uš vgonobi gorice na spodnjem Štajarji, pozdravljamo z veseljem nasvet dež. odbora v Gradci, po katerem dobimo posebnega komisarja za to, da gleda na naše gorice ter dela na to, da se iznebimo trsne uši, čem je najprej mogoče. Delo mu bode težko ali hvaležno.

(Nagla smrt.) V soboto, dne 18. oktobra je umrl g. Jože Rudaj, c. kr. nadporočnik, na Pilštanji. Iz Brežic je prišel na Pilštanj ogledat si trg in okolico a v tem ga je zadela nagla smrt, malo, da že ne na ulici trški. Pokopali so ga na pokopališči v Kozjem.

(Sejem.) Na sejmu po sobotah je poslej v Mariboru že živo ter se pripelje do 300 voz blaga na tržišče. Na trgu je bilo zadnjo soboto 160 zaklanih svinj, 48 voz žita, 141 pa krompirja in zelja. Tujih kupcev je tudi bilo neko število, da-si še ne toliko, kakor jih prihaja v mesecih november in december.

(Dom oljubje.) Naša prijateljica v poštnih ulicah v Mariboru, „M. Z.“ ne želi v svoji zadnji številki nič manj, kakor da vzame naše cesarstvo nemški denar, nemško cesarstvo pa, prevzame poroštvo za-nj, to se pravi: mi naj postanemo „ofarji“ Nemcev, tistih v „rajhu“!

(Slov. poslanci.) Dež. poslanci. kolikor jih imamo Slovenci, so stopili v poseben klub ter mu je dr. Jurtela predsednik, dr. Lipold namestnik in dr. Dečko, tajnik. Klub stopi v nekako zvezo s klubom nemških konservativcev.

(Trgatev.) Letos je veliko povpraševanja po moštu in prodaja se za to po jako visoki ceni; okoli Maribora se plačuje štrtinjak po 110 in višje, v Ljutomeru po 130 in višje, v Halozah po 90—120 in celo v Savinjski dolini ima ceno do 80 gld.

(Krojaštvo.) V Pragi izhaja list za izučene krojače: „Evropske mody“. List izide vsak mesec, prinaša podobe, ukusne načrte novih nošenj ter stane za celo leto 5 gld. Za krojače po mestih ne bode list brez koristi.

(Učiteljstvo.) G. Fr. Drnjač, učitelj v Vitanji, pride za nadučitelja k sv. Petru pri Mariboru, g. Jožef Siegfried pa za podučitelja k sv. Ani na Krembergu. V pokoj pa stopi g. Vido Majcen, nadučitelj pri Mariji Devici na Velki.

(Požar.) Koncem meseca septembra je hlapec Nace Lamprečnik gnal kravo svojega gospodarja skozi log Jakoba Tesočnik, posestnika v Št. Lenartu pri Gornjemgradu. V tem mu pride na misel, kaj bi kje bilo, ko bi se gošča vžgala. Naj bi to videl, gre ter vžge kup listja ob cesti. Na to pa se je gošča vžgala in je 7 oralov lesa zgorelo. Še le dne 6. oktobra so pogasili.

Loterijne številke:

Trst 18. oktobra 1890:	38, 74, 84, 47, 29
Line „ „	79, 34, 86, 14, 71

Posestvo

v krasno ležečem in dobro obiskovanem trgu na Spodnjem Štajarskem $\frac{3}{4}$ ure vožnje od mesta in železnice oddaljenem, se prostovoljno prodale za 13.000 gld. Tisto ima enonadstropno in v sredi trga stoječo hišo, izvrstno urejeno hmeljsko sušilnico, solidno sezidana gospodarska in stranska poslopja, okroglo 22 oralov zemljišča, obstoječega iz $4\frac{1}{2}$ oralov gozda za posekanje, 8000 drogov hmeljišča z izvrstnim pridelkom, ostalo največ travniki in nekaj njiv.

Natančneje zve se pri administraciji „Slov. Gospodarja“ v Mariboru.

Na prodaj!

Novozidan hram pri Mariji D. v Brezji na okrajni cesti s 3 hišami, 2 kuhinjama, 2 kletmi, blizu 4 oralov njive, lesa in travnika pri lastniku J. W. Več se izve v tiskarni sv. Cirila v Mariboru.

3-3

Javna zahvala.

Veslavni odbor „Družbe sv. Mohorja“ v Celovci podaril je podpisnemu „Bralnemu društvu“ 23 lepih knjig raznovrstnega ter društvenim članom po vsem primernega zapopadka.

Usojamo si toraj, veslavnemu odboru imenovane družbe za izdatno pomnožitev naše društvene knjižice izreči prisrčno zahvalo.

Bralno društvo pri sv. Juriji ob Taboru, dne 20. oktobra 1890.

L. Apat, t. č. tajnik. V. Korun, t. č. predsednik.

Dražba cerkvenega vina

pozno nabranega in sladkega se bo vršila pri sv. Jakobu v slov. goricah dne 3. novembra t. j. na dušno predpoldne.

1-2

A. Fišer, župnik.

Lepa jabolčna drevesa

4—5 let stara najboljših vrst, priporoča več tisoč po nizki ceni **Jože Janežič** na Bizeljskem pri Brežicah. 6-25

Dr. Rosa-jev zdravilni balzam

je več, kakor 30 let znano, prebavljanje, tek in odhod vetrov pospešujoče brez bolečin delujoče

domače zdravilo

Velika steklenica 1 gld., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo natisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Zaloge blizu v vseh lekarnah Avstrijsko-Ogerskega.

Tukaj se tudi dobi

Praško domače mazilo

pospešuje očiščenje in zacelenje ran na izvrsten način ter potolaži bolečine.

V škatljah à 35 kr. in 25 kr. po pošti 6 kr. več.

Vsi deli zavitka imajo pritisnjeno zakonito zavarovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B. Fragner v Pragi

št. 203-204, Kleinseite, lekarna pri „črnemu orlu“.

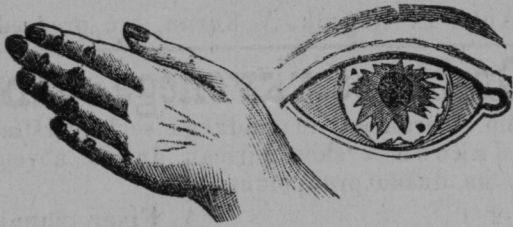
Zdravila razpošiljajo se vsaki dan.

19-26

Dražba cerkvenega vina.

Vsredo, dne 29. oktobra ob 9. uri popoldne prodajalo se bode po dražbi 80 polovnjakov izvrstnega cerkvenega vina (sladkorja ima 18—21 stopinj) pri sv. Petru niže Maribora.

Davorin Jurkovič,
župnik.

Diagnosa iz oči in nohtov.

Dr. Tarczy ordinira v Cankovi pri Radgoni v Vogler-jevi gostilni vsaki drugi ponedeljek in ozdravi homeopatično vse kronične bolezni brez diete, treba le, da se bolnik vzdrzuje nekaterih jedil med časom, kateri je potreben za ozdravljenje. 2-3

Obstoji od leta 1876.

Jožef Kregar, mizar

25 Gosposke ulice v Mariboru Gosposke ulice 25
priporoča p. n. plemstvu in visoki gospodi
veliko zalogo pohištva lastnega pridelovanja za spalnice, obednice in salone
po najnižji ceni, pri solidni postrežbi.

Na zahtevanje napravim tudi pohištvo po načrtu in za vsaki stan. 3-14

Ceniki in nariski po zahtevanju brezplačno in franko.

Velika žganjarija R. Wieser-ja v Hočah (Kötsch)

prideluje in razpošilja najboljšo in najcenejšo žganico. 18

Znamenit zaslužek,

ki vedno narašča in dolga leta traja. dobodo izurjene in zanesljive osebe (dosluženi žendarji imajo prednost), katere pridejo z ljudmi pogostoma v dotiko. Pisma pod naslovom: G. S. 1890 Graz poste restante. 23-25

Starih in novih vinskih drož

kakor tudi

снаžnih tropin

kupi vsako mero

R. Wieser, žganjarija v Hočah.

Potrebno za hišo in pisarno.

V
tiskarni sv. Cirila
v Mariboru
je ravno izšel in se dobi

Slovenski koledar
za leto 1891.

za steno. 3 kr.
pošti 5 kr. po več.

Tiskan v treh barvah.

pripravljena od lekarja PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplino zdravilo, ki krepeča želodec, mehča, čisti, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovij ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urajajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 stekleničic za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

V steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. 3-15

Depôts v Mariboru: lekarna Bancalari in König; v Ptui: Behrbalk; v Celji: Kupferschmid; v Gradci: Eichler, Nedwed, Trnkoczy in Franzé.